

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Практикум з організації волонтерської роботи»

2020-2021 навчальний рік

Освітня програма: «Соціальна робота та соціальна педагогіка».

Спеціальність: 231 Соціальна робота.

Галузь знань: 23 Соціальна робота.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Сердюченко Антон Олександрович
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fdsso/structure-fdsso/kaf-social-pedagogy/composition-kaf-social-pedagogy/serduchenko/
Контактний телефон	-
Е-mail викладача	ao_serdiuchenko@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Середа, 15:00-16:00, 503 аудиторія.

Семестр: III семестр

Мова навчання: українська.

Ключові слова: волонтер, волонтерство, волонтерська служба.

Мета курсу: забезпечення теоретичної й практичної підготовки волонтерів до реалізації соціальних програм, формування позитивного ставлення громадськості до їх діяльності, підвищення соціальної активності молоді.

Предмет курсу: теоретико-практичні аспекти організації волонтерської діяльності соціальних робітників.

Програмні компетентності:

ЗК-6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ФК-6 Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Результати навчання:

ПР-13 Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПР-10 Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

Зміст курсу:

Тема 1. Теоретичні основи розвитку волонтерської діяльності.

Сутність волонтерства та волонтерського руху (поняття, мета, цілі, функції.) Принципи волонтерської діяльності. Ресурси волонтерства. Класифікація волонтерських груп. Сфери діяльності волонтерів. Нормативно-правове забезпечення функціонування волонтерського руху.

Характеристика основних груп добровільних помічників. Вимоги до особистісних якостей волонтера. Особливості мотивації потенційних волонтерів. Етичні засади волонтерської діяльності.

Тема 2. Генеза волонтерського руху у вітчизняній та зарубіжній практиці.

Становлення та розвиток міжнародного волонтерського руху. Досвід США та Європи в організації волонтерської роботи. Особливості функціонування Європейської Волонтерської Служби (Європейський волонтеріат). Сучасні міжнародні програми волонтерського руху.

Історичні передумови розвитку волонтерського руху в Україні. Сучасні тенденції волонтерського руху в Україні: проблеми й перспективи. Українська Волонтерська Служба. Характеристика громадського центру “Волонтер”, регіональних волонтерських програм. Всеукраїнська асоціація молодіжного співробітництва “Альтернатива-В”.

Тема 3. Забезпечення діяльності волонтерських груп.

Умови забезпечення діяльності волонтерських груп. Створення волонтерської програми. Аналіз ресурсів, необхідних для забезпечення волонтерської діяльності. Складання переліку вимог до волонтера. Розробка структури обліку часу роботи волонтерів. Розробка угоди про співпрацю між волонтером та організацією. Планування кампанії із залучення волонтерів. Відбір волонтерів до діяльності. Критерії відбору волонтерів (за Л.Є. Нікітіним). Методи відбору. Методика проведення волонтерського інтерв'ю.

Підготовка волонтерів до роботи. Організація роботи “Школи волонтерів”. Концептуальні ідеї освіти “рівний-рівному”. Методика проведення психотерапевтичних тренінгів з метою зміцнення згуртованості волонтерської команди, подолання в групі міжособистісних конфліктів. Інтерактивні методи професійного навчання волонтерів. Консультування волонтерів або волонтерської пари. Організаційні форми професійного навчання волонтерів. Програми менторства.

Тема 4. Супровід діяльності волонтерів та її оцінка.

Менторська підтримка волонтерів. Супервізія роботи волонтерів: завдання супервізії, методи супервізії, принципи супервізії, функції супервізора. Інтервізія: алгоритм проведення інтервізії, принципи інтервізії. Форми визнання праці волонтерів. Моніторинг та оцінка волонтерської діяльності.

Функції координаторів волонтерських груп. Підготовка координаторів діяльності волонтерських груп. Особливості проведення соціально-просвітницького тренінгу.

Тема 5. Діяльність волонтерів в умовах вуличного соціального простору.

Сутність вуличної соціальної роботи. Форми вуличної соціальної роботи. Стратегія організації вуличної соціальної роботи волонтерських мобільних груп. Техніка безпеки при роботі в умовах вуличного соціального простору.

Організація вуличної соціальної роботи з дітьми. Особливості роботи з дітьми різних вікових категорій. Загальна характеристика гри. Поняття вуличної ігротеки. Методичні рекомендації щодо використання ігрових технік. Проведення тематичних акцій та заходів з дітьми.

Тема 6. Організація волонтерської роботи з окремими категоріями населення.

Волонтерська робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування. Волонтерська допомога сім'ям, що опинилися у складних життєвих обставинах. Волонтерська допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій (ВПО, військовослужбовці). Взаємодія волонтерів з особами, що мають особливості психофізичного розвитку. Специфіка волонтерської роботи з людьми похилого віку.

Волонтерська служба у загальноосвітній школі. Специфіка волонтерської діяльності у закладі вищої освіти. Робота волонтерів з різними категоріями клієнтів у службі “Телефон довіри”.

Методи навчання: виконавчий; репродуктивний (відтворюючий); продуктивно-практичний; частково-пошуковий; пошуковий.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): заняття проводяться у формі дискусій, мозкових штурмів; висловлювання власної точки зору заохочується; нетерпимість до академічного плагіату.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, інтерактивні дошки, ноутбук.

Система нарахування рейтингових балів для здобувачів ВО денної форми навчання (поточний контроль):

Теми дисципліни:	Вид роботи і максимальна кількість балів за виконане завдання				Максимально можлива кількість балів за семінарське заняття
	Теоретичні питання	Практичні завдання	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Тема 1. Теоретичні основи розвитку волонтерської діяльності.	5	5	5	10	25
Тема 2. Генеза волонтерського руху у вітчизняній та зарубіжній практиці.	5	5	5	10	25
Тема 3. Забезпечення діяльності волонтерських груп.	5	5	5	10	25
Тема 4. Супровід діяльності волонтерів та її оцінка.	5	5	5	10	25
Тема 5. Діяльність волонтерів в умовах вуличного соціального простору.	5	5	5	10	25
Тема 6. Організація волонтерської роботи з окремими категоріями населення.	5	5	5	10	25
Загалом					150
Підрахунок					
Середнє арифметичне 150 \ 3 кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум					

Система нарахування рейтингових балів для здобувачів ВО заочної форми навчання (поточний контроль)

Теми дисципліни:	Вид роботи і максимальна кількість балів за виконане завдання				Максимально можлива кількість балів за семінарське заняття
	Теоретичні питання	Практичні завдання	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Тема 1. Теоретичні основи розвитку волонтерської	-	-	10	15	25

діяльності.					
Тема 2. Генеза волонтерського руху у вітчизняній та зарубіжній практиці.	5	5	5	10	25
Тема 3. Забезпечення діяльності волонтерських груп.	-	-	10	15	25
Тема 4. Супровід діяльності волонтерів та її оцінка.	-	-	10	15	25
Тема 5. Діяльність волонтерів в умовах вуличного соціального простору.	5	5	5	10	25
Тема 6. Організація волонтерської роботи з окремими категоріями населення.	-	-	10	15	25
Загалом					150
Підрахунок					
Середнє арифметичне 150 \ 3 кредити = 50 балів максимум / 35 мінімум					

Розподіл балів, які отримують здобувачі ВО

Поточне тестування та самостійна робота						Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів, мінімально 35 балів)	Екзамен	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2			
25		25		25				
Тема 4		Тема 5		Тема 6				
4.1	4.2	5.1	5.2	6.1	6.2			
25		25		25				

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою ЄКТС
90-100	A	відмінно
78-89	B	добре
65-77	C	
58-64	D	задовільно

50-57	Е	
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:

Базова

1. Лях Т. Л. Методика організації волонтерських груп : навч. посіб. / Т. Л. Лях. — К. : КУ ім. Бориса Грінченка, 2010. — 160 с.
2. Соціальна педагогіка: Підручник. 4-те вид. виправ. та доп. / За заг. ред. проф. А.Й. Капської. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 488 с.
3. Вирішувати нам – відповідати нам : Посібник / Н. О. Лещук, З. А. Сивогракова, Ж. В. Савич. — К. : Наш час, 2008. — 271 с.
4. Головатий М.Ф. Управлінські аспекти соціальної роботи: Курс лекцій. / Головатий М.Ф., Лукашевич М.П., Дмитренко Г.А., Петрова І.Л., Панасюк М.Б. / Міжрегіональна академія управління персоналом; Державний центр соціальних служб для молоді. — К.: МАУП, 2002. — 375с.
5. Знаємо та реалізуємо свої права: Навч.-метод. посіб. / С. Ф. Константінов, Я. М. Квітка, Ж. В. Савич, Н. О. Лещук. — К.: Наш час, 2007. — 224 с.
6. Кратінова В.О. Волонтерство як засіб соціального та професійного становлення студентів спеціальностей «Соціальна педагогіка», «Соціальна робота». / Кратінова В.О., Ларіонова Н.Б., Песоцька О.П. // Соціальна педагогіка: теорія та практика. — 2006. — № 1. — С.76–81.
7. Ларіонова Н.Б. Історико-феноменологічний аналіз волонтерства. / Ларіонова Н.Б., Кратінова В.О., Караман О.Л. Історико // Соціальна педагогіка: теорія та практика. — 2007. — №3. — С. 99–105.
8. Методика освіти «рівний-рівному»: Навч.метод. посіб. / Н. О. Лещук, Ж.В.Савич, Н. В. Заверико, Н. В. Зимівець, В. М. Оржеховська, О. І. Пилипенко, Л. І. Андрущак. — К.: Наш час, 2007. — 104 с.
9. Посібник для приймаючих та висилаючих організацій Європейської Волонтерської Служби. / Олена Яремко. — Львів: МГО «Академія Української Молоді», 2008. — 43с.
10. Програма факультативного курсу «Сприяння просвітницькій роботі „рівний – рівному“ серед молоді України щодо здорового способу життя»: Навч. метод. посіб. / Н. О. Лещук, Ж. В. Савич. — К.: Наш час, 2007. — 52 с.
11. Прояви турботу і обачливості: Навч.метод. посіб./ О. А. Голоцван, Б. М. Ворник. — К.: Наш час, 2007. — 232 с.
12. Соціальна педагогіка: теорія і технології: Підручник / За заг. ред. І.Д. Зверєвої – К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 316с.
13. Твоє життя – твій вибір: Навч. метод. посіб. / З. А. Сивогракова, Н. О. Лещук, Н. В. Зимівець, Т. П. Авельцева, І. Г. Сомова. — К.: Наш час, 2006. — 167 с.

Допоміжна:

1. Теоретичні аспекти і практичні шляхи залучення волонтерів до соціальної роботи: Звіт тимчасового творчого колективу / Український інститут соціальних досліджень. — К., 1998.
2. Волонтер и общество. Волонтер и власть. Научно-практический сборник / Под ред. Никитиной Л. — М., 2000.
3. Соціальна робота в Україні: теорія і практика: посібник для підвищення кваліфікації працівників ЦССМ. — 3ч. / за ред. А.Я. Ходорчук. — К.: ДЦССМ, 2002. — 172.
4. Технологізація волонтерської роботи у сучасних умовах / За ред. проф. А.Й. Капської. — К., 2001. — 140 с.
5. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / А.Й. Капська, О.В. Безпалько, Р.Х. Вайнола. — К., 2002. — С. 139-145.
6. Вайнола Р.Х. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку. / Вайнола Р.Х., Капська А.Й., Комарова Н. М – К.: Академпрес, 1999.
7. Голованова Т.П. Волонтерство в соціальній роботі як феномен цивілізованого суспільства. Голованова Т.П., Гапон Ю.А. — Запоріжжя, 1996. — 314 с.
8. Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проектів / Під ред. І. Зверєвої, Г. Лактіонової. — К., 2001.

Інформаційні ресурси

1. Библиотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медиатека ФДССО.